DM MAGAZIN

Simai Mihály versei

szerencsések

mivel nem adtuk el magunkat
mivel nem adtuk fel magunkat
mivelhogy mindent beleadtunk
elkészült világbirodalmunk

mivel nem adtuk el magunk
ebben a túl-olcsó időben
nyíltak a falevél-kapuk
diadalív-rések a zöldben
s mintha véreznénk ketten együtt
a mebránokon átrezegtünk

mivel nem adtuk meg magunk
azóta erő-rengetegben
fa-égen isten lábánál lakunk
— de nem fogjuk meg
csiklandozzuk inkább

jegenye

csak egy megcsavart jegenye
csak egy zúzott-zöld hatalom
— átzúgva minden fekete
szélvészen villámviharon —

csak egy megcsavart jegenye
lebeg előttem — semmi zászló
semmi falanx vezérkar semmi nóta
csak ez a sudár vert-gyötört
faóriás hív eszmélésem óta

csak a zöldspirál jegenye
lebeg előttem s a rögeszme
hogy e földön eget keresve
én vagyok egyik gyökere.

Tuján

A nap sütött, vagy eső esett, lehet, hogy villámlott és dörgött az ég, bár azt hiszem, a szegediek örömét nem befolyásolta az időjárás. Akkor, 1908. július 1-én éljenzések közepette indult útjára az első villamos. Nem tudom, hányan élnek és emlékeznek, hiszen mindez hetven évvel ezelőtt történt. A dokumentumokból, a poros iratokból könnyű feleleveníteni a korabeli eseményeket. Akkor erre a vonalra lehetett jegyet váltani, Szeged-állomás—Rókus-állomás, Dugonics tér—köztemető, Dugonics tér—Vágóhíd, Széchenyi tér—Gedó-mulató, Széchenyi tér—Újszeged, Aradi vértanúk tere—Kossuth Lajos sugárút között szaladtak a tuják. Már akkor is, de még ma is sokan így nevezik a villamost.

Azóta a régi városrészek, épületek helyén új lakótelepek nőttek ki a földből. Szeged arca teljesen megváltozott, de maradtak a tuják. Igaz, megfogyatkoztak a kocsik — 1908-ban 38 villamos volt, ma 25 — és szűntek meg vonalak is. Tujázni azonban még ma is lehet Szegeden.

•

Miért tuják? Pálinkó Józseffel együtt derülünk a szavakon. Vili, vilcsi, vilinger... — így is nevezték a villamosokat. A tujának már kultúrtörténete van. A közlekedési vállalat osztályvezetőhelyettesétől megtudom az elnevezés okát.

— A gyerekek felkapaszkodtak a villamos hátuljára, az ütközőre és így jegy nélkül utaztak. A villamos hátulja — a tuja. Amikor potyáztak, tujáztak. A mostani kocsiknak nincs már ütközője.

Tujázni azonban lehet, s ez nem potyázást, hanem villamosozást jelent. A kocsik népszerűségét bizonyítja a statisztika. Ma naponta 120—130 ezer szegedi ül fel a sárgákra. A megmaradt három vonalon, az 1-esen, a 3-ason, a 4-esen továbbra is közkedvelt az utazás. Csak lenne elegendő villamosvezető — mondogatják gyakorta az illetékesek.

•

— Ha délelőttös vagyok, hajnali 3-kor kelek. Sokan ezért nem jönnek szívesen villamosvezetőnek. Nem bírják a korán kelést — magyarázza Marosvári Ottó, aki fél éve, hogy árukísérőből villamosvezető lett. — A délelőtti műszakot jobban szeretem, mint a délutánit, mert így több a szabad időm.

— Nehéz munka?

— Az utasoktól függ. Ha kötözködnek, akkor mozgalmas a napom. Az útviszonyok elfogadhatóak. Alkalmazkodni kell a forgalomhoz, figyelni az átkelőhelyekre, a gyalogosokra, a fel- és leszállókra, az öregekre, betegekre, mindenre. De nem olyan ördöngös mesterség ez, 100—140 óra alatt meg lehet tanulni. Hathetes tanfolyam elég volt, hogy elsajátítsam a tudnivalókat. A 3-as vonalon szeretek járni, az a legnyugodtabb, legkiegyensúlyozottabb út. Csak a sorompó ne lenne a töltésnél. Nem bántam meg, hogy a vállalathoz jöttem, már hat hónap után három és félezer forintot meg tudok keresni.

Gábor János nem a 3-ason, hanem az 1-es vonalon szeret vezetni. Hogy miért?

— A körpálya miatt gyorsabb a közlekedés. Időre dolgozunk, meghatározott egy-egy járat menetideje. Ha gyorsabb lenne a le- és fölszállás, mint például Budapesten, akkor kevesebbet késne egy-egy járat. Három éve vezetek villamost és nagyon megszerettem a szakmát. Közel 4 ezer forintot keresek havonta, de aki csak a pénzt nézi, annak nem ajánlom ezt a mesterséget. Ha megkérdezi, miért kedvelem a foglalkozásomat, egy mondatban nem tudnék rá válaszolni. Ha jó a kocsi, és nem kellemetlenkednek az utasok, akkor gyorsan telik az idő. Korábban vontatóvezető voltam, az a mesterség sokkal unalmasabbnak tűnt, mint a mostani. Piacos napokon élvezem igazán az emberek társaságát. Imádom hallgatni az idősebbek beszélgetését. Kitűnő történeteket hallok, amelyeken jól elszórakozom. Mióta a közlekedési lámpákat felszerelték, igazán biztonságos a közlekedés. Ha süt a nap, öröm a kocsiból jobbra-balra nézni, a szép házakat, a gyönyörű Szegedet minduntalan megcsodálni.

•

A Szegedi Közlekedési Vállalat tíz év alatt a 90 villamosvezetőhelyre közel 200 embert képezett ki. Mégis most tizennégyen hiányoznak. Kevesen maradnak ebben a szakmában, s a munkaerőhiány évről évre jelentősebb. A gondok azért is érezhetőbbek, mert ősztől megkezdődik néhány villamosvezető átképzése trolibuszvezetőnek. Jövő májusban már szeretnék beindítani az első trolibuszjáratot. A Bartók Béla tér és Újszeged között nyolc kocsi közlekedik majd.

És mi lesz a jó öreg, 70 éves tujákkal?

Nem változnak a vonalak, maradnak a sárgák, de maradnak a szép emlékek is, amelyek tovább kísérik csilingelésüket.

HALÁSZ MIKLÓS

•

MÁJUS — ENYEDI ZOLTÁN FELVÉTELE

Fiúsirató

(Folytatás az 5. oldalról.)

a konyhába. Hurkát, kolbászt hozott, meg egy fél disznósajtot nyers káposztával.

— Egyél. Huszka Daniék hozták.

András nem szólt. Révülten bámulta a tányérokat, ujjával a terítő szélén babrált. Apja leült vele szemben az asztalhoz, de ő nem nyúlt az ételhez. Egyikőjüknek sem volt mondanivalója. A fáradt csendbe beleketyegett a vekker... Ütemesen. Egyformán. A nedves fa vinnyogott egyet-egyet a lángok alatt. A fiú megrázkódott:

— Siratóház. Életsirató ez a szoba...

Az öreg csak figyelte a fia gyűrött arcát, tépelődésének az okát kereste talán, nem értette, hogy mit akar. Csak találomra említette:

— Maradtál volna a szakmádban, a hajógyárban.

— Nem tudom, mi a jó.

— Vedd úgy az életet, mint a többi ember.

— De nem tudom. Jobban belelátok a lelkekbe és a fejekbe, mint a többiek, és ez néha kibírhatatlan.

— Részeg vagy, fiam.

— Az jó! Bódító.

— Nem lehet jó! Ez menekülés.

— Az.

— A gyenge ember menekül.

— Nemcsak az.

— Te egészséges vagy.

— Az vagyok, de nem boldogulok magammal, másokkal.

— Feküdj le.

András felkapta a fejét. Gyanakvó tekintettel vizsgálta apját, azután riadtan a halottas ágyra pillantott.

— Elmegyek.

Fáradt mozdulattal állt talpra, kézbe fogta kalapját, és halkan, alázatosan kérte apját:

— Tudna adni egy százast?

Néhány pillanatig egymás arcát nézték értelmetlen idegenséggel, aztán az öreg kihúzta az üres ágy mellett levő patikaszeres éjjeliszekrény fiókját. A halottas ágyra pakolta a leveleket, a fényképeket, a gondosan hajtogatott cédulákat és az üres borítékokat. Kis papírgöngyöleg maradt a kezében, kicsavarta, és az összegyűrt százasokból egyet átnyújtott Andrásnak. A fiú eltette a pénzt és köszönés nélkül, lehajtott fővel kilépett az ajtón.

A szomszéd Gazsi jött át később, kellemes ünnepeket kívánt, és átadta az asszony meghívását a holnapi ebédre.

— Úgyis tudom, csak hideg koszton lenne...

Az öreg nem szerette Gazsi szomszédot. Szószátyár ember, 3 fiatal volt, milyen csinos, nagyságos nőcskék kerültek útjába. Az öreg szótlanul hallgatta a fehér hajú Gazsit. Egyszer aztán megszólalt:

— A kenderáztatóknál nem voltak nagyságos nőcskék.

Gazsi elhagyta a mesélést.

— Nagyon nehéz munka a kenderáztatás — mondta halk hangon az öreg.

— Büdös is — vélekedett a szomszéd.

— Az.

— Nehéz a postásmesterség is. A lábaimat nézze. — Felhúzta széles postásnadrágjának a szárát, végigsimított ércsomós lábán.

— Hanem egy harapást, meg egy nyelet bort — szólt az öreg, és leemelte a csíkos szalvétát a terített asztalról.

Két kis tányér volt egymással szemben, késsel, villával körülrakva, középen a nyers káposzta, egy fél disznósajt, hurka meg tepertő.

— Disznót vágott?

— Majd megmelegítem, hideg már a hurka.

Kiment a konyhába, kis piros lábast hozott zsírral. A kályhára tette.

— Nem én vágtam — válaszolt Gazsi szomszédnak. — András meg aztán sunyi természetű is. Most nem fogadta elutasítóan, hellyel kínálta, ami a marasztalás jele. Gazsi leült a székre és már kezdte is mondani, hogy amikor fiam küldött egy fél disznót meg egy butykos bort.

— András? András derék gyerek lett.

— Derék.

— Nagyon kitanulta a tudományokat. Szépen beszéltek róla a rádióban.

— Kitanulta.

— Szerencsés fiú. Jó a feje. Mert tudja, hiába, ezek az igazi boldog emberek.

— Ezek.

— Örülök, hogy nem felejtette el magát, meg a fajtáját. Mert tudja, az a baj, hogy kitanulmányozzák magukat, aztán azt se tudják, honnan kezdték.

— Enyje már, még nem is öntöttem.

S a két poharat megöntötte. Gazsi szomszéd a villanynak emelte és mustrálgatta a színét, aztán koccintottak.

— Jó ízlése van Andrásnak. Nem hiába szereti a bort. Meg is mondom neki, ha legközelebb jön.

— Igyuk meg vacsora előtt — szólt a házigazda.

Összekoccintottak.

— András fiam egészségére! — emelte följebb poharát, és fáradt, szürke szeméből kicsillant a könny. Lenyelte gyorsan a borral, hogy ne lássa meg a szomszéd.

— Egészségére meg a boldogulására, én is azt mondom — tette le poharát Gazsi szomszéd, a nyugdíjas postás.